

ГОДИШЕН ДОКЛАД

**ЗА НАБЛЮДЕНИЕ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА СЪВМЕСТИМОСТТА НА
ОЦЕНКАТА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА С ДОКЛАДА ЗА
СТРАТЕГИЧЕСКА ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА НА ПРОГРАМАТА ЗА
ТРАНСГРАНИЧНО СЪТРУДНИЧЕСТВО INTERREG-ИПБ БЪЛГАРИЯ -
СЪРБИЯ 2014-2020 Г. ПО ЛИНИЯ НА ИНСТРУМЕНТА ЗА
ПРЕДПРИСЪЕДИНИТЕЛНА ПОМОЩ (ИПБ II)**

2017

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият доклад за наблюдение е изготвен в съответствие с:

Доклад за Стратегическа екологична оценка на „Програма за трансгранично сътрудничество Interreg — ИПП България — Сърбия 2014 — 2020 г.“

Директива 2001/42/ЕК относно оценката на въздействие на някои планове и програми върху околната среда (по-нататък Директивата за СЕО)

Приложимо законодателство на Република България:

- Закон за опазване на околната среда
- Закон за смекчаване на последиците от изменението на климата
- Закон за биологичното разнообразие
- Закон за защитените територии
- Закон за водите
- Закон за почвите
- Закон за управление на отпадъците
- Закон за туризма
- Български национални разпоредби/постановления за условията и реда за оценка на съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с целите и целите на опазване на защитените зони (последно изменение, считано от 30.11.2012)
- Становище по екологична оценка № 8-5/2014 г на Министерство на околната среда и водите (МОСВ)

Приложимо законодателство на Република Сърбия:

- Закон за опазване на въздуха
- Закон за водите
- Закон за опазване на околната среда
- Закон за енергетиката
- Закон за енергийна ефективност
- Закон за защита на природата
- Закон за управление на отпадъците
- Закон за туризма
- Закон за опазване на наследството

ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ ЗА НАПРЕДЪКА ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

Програмата е официално одобрена на 30 юли 2015 г. с решение № С (2015) 5444 на Европейската комисия.

През 2017 г. е изпълнена процедура по изменение на Програмата за добавяне на базови и целеви стойности на показателите за резултати в контекста на рамката за изпълнението в съответствие с чл. 34, ал. 1 от Регламент за изпълнение (ЕС) 447/2014 и чл. 8, ал. 2, б. „б“, подточка v) от Регламент (ЕС) 1299/2013. Извършеното изменение не оказва влияние върху предвидените за изпълнение приоритети и дейности, съответно не изисква изготвяне на нов доклад за стратегическа екологична оценка и ново становище по екологична оценка на МОСВ.

Първата покана за набиране на проектни предложения беше публикувана на 17 август 2015 г. с финансов ресурс за 2015, 2016 и 2017 г. от 12 687 304,24 евро, разпределени по приоритетни оси, както следва:

- Приоритетна ос 1 „Устойчив туризъм“ – 4 933 951,65 евро;

- Приоритетна ос 2 „Младеж“ – 3 524 251,18 евро;

- Приоритетна ос 3 „Околна среда“ – 4 229 101,41 евро.

В резултат на големият брой високо оценени проекти към наличния бюджет на поканата беше добавен и финансовият ресурс на Програмата за 2018 г., достигайки до обща налична сума за финансиране на проекти предложения от 18 570 429 евро.

До края на 2016 г. бяха сключени 35 договора за субсидия по първата покана за набиране на проектни предложения. През 2017 г. бяха сключени 6 допълнителни договора за субсидия, включително и за изпълнение на проекти от списъка с резерви. В рамките на 2017 г. беше прекратено изпълнението на 2 от сключените договори.

Общият брой на договорите за субсидия по поканата е 39 на стойност 18 499 166 евро, разпределени по приоритетни оси, както следва:

- Приоритетна ос „Устойчив туризъм“ – 15 проекта (13 инвестиционни и 2 от типа „меки мерки“) на обща стойност 7 435 621 евро;
- Приоритетна ос „Младеж“ – 12 проекта (7 инвестиционни и 5 от типа „меки мерки“) на обща стойност 4 559 854 евро;
- Приоритетна ос „Околна среда“ – 12 проекта (11 инвестиционни и 1 от типа „меки мерки“) на обща стойност 6 503 691 евро.

ИНФОРМАЦИЯ ЗА МЕРКИТЕ И ИЗИСКВАНИЯТА ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ И ВЪЗМОЖНО НАЙ-ПЪЛНО НАМАЛЯВАНЕ И ЕЛИМИНИРАНЕ НА ВЪЗМОЖНИТЕ НЕГАТИВНИ ПОСЛЕДСТВИЯ ОТ ПРИЛАГАНЕТО НА ПРОГРАМАТА

В съответствие с точка I "Мерки и условия за предотвратяване, намаляване или възможно най-пълно отстраняване на предполагаемите неблагоприятни последици от прилагането на програмата" от Становището по екологична оценка на МОСВ в проектните предложения трябва да са изпълнени следните изисквания:

1. Планове, програми, проекти и инвестиционни предложения, предмет на „Програма за трансгранично сътрудничество Interreg — ИПП България — Сърбия 2014 — 2020 г.“, попадащи в обхвата на приложенията към ЗООС или извън тях, както и под разпоредбите на чл. 31 от ЗБР, подлежат на оценка за съвместимостта им с предмета и целите на опазване на защитените зони и могат да бъдат одобрени само след решение/становище по ОВОС/ЕО/ОС за одобряване/съгласуване, при съобразяване с препоръките в извършените оценки, както и с условията, изискванията и мерките, постановени с решението/становището.
2. Развитието на туризма следва да е съобразено с капацитета на рекреационно натоварване на територията, като се осигурят подходящо отвеждане и пречистване на отпадъчните води и управление на отпадъците.
3. Разработката на туристически пакети по Приоритетна ос 1 следва да отчита, че дейности като излети „сафари“, трасето „офрод“ за наблюдение на редки и застрашени животински видове не са допустими, тъй като водят до значителни увреждания на околната среда и в частност – биологичното разнообразие.

Взимайки под внимание изложените по-горе препоръки, УО включва изисквания за всички от тях в Насоките за кандидатстване по поканите за набиране на проектни предложения, а именно:

- От всички инвестиционни предложения се изисква да представят положителна оценка за въздействието върху околната среда (ОВОС) или становище, издадено от компетентен орган, от което да е ясно, че оценка за въздействието върху околната среда не е необходима.
- Всички инвестиционни дейности следва да бъдат в съответствие с приложимото национално законодателство за съответния вид строителни и монтажни работи (включително тези, свързани с развитието на туризма);
- Дейности, като "сафари" туризъм, „извън маршрути" (оф роуд) проследяване за наблюдение на редки и застрашени видове" са включени в списъците на недопустими дейности за всички приоритетни оси.

В допълнение, в случай на изпълнение на инвестиционни дейности в рамките на територии със специален статут (национални паркове, природни и архитектурни резервати, паметници на културата, защитени територии, включени в Натура 2000) кандидатите трябва да предоставят съответната документация (разрешения, съгласия, удостоверения, становища и др.), изисквана от съответните приложими разпоредби на националното законодателство.

На *етап кандидатстване* всички одобрени за финансиране проекти по Първата покана за подаване на предложения, които предвиждат в обхвата си изпълнение на строително-монтажни работи (СМР), са представили необходимите документи, издадени от съответните компетентни органи (съгласно приложимото

национално законодателство), като са декларирали, че за дейностите в обхвата на проектното предложение не се изисква провеждане на процедура по ОВОС, тъй като планираните дейности не засягат пряко природни местообитания и защитени територии, както и не съществува възможност за негативен ефект върху околната среда и човешкото здраве.

Останалата част от проектите, одобрени за финансиране по Първата покана за подаване на предложения, не предвиждат изпълнение на СМР в обхвата на дейностите си, затова за тях не се изисква ОВОС / становище от компетентните екологични организации

По време на *оценителния процес*, съвместимостта на проектните предложения с посочените по-горе изисквания е надлежно проверена от оценителите и само проектите, които покриват горепосочените критерии, са предложени и одобрени за финансиране.

След *сключването на договор* всички предложени за финансиране проекти по първата покана извършиха самооценка на очакваните екологични последици от предвидените в проектите дейности по отношение на шестте въпроса, касаещи околната среда (въздух и климат; биоразнообразие, фауна и флора; води; почви; население и човешко здраве; култури / природно наследство и ландшафт). За целите на самооценката беше използван въпросника, заложен в раздел 10.2 от доклада за ЕО, а резултатите са сравнени с очакваните последици за съответната Специфична цел според доклада за ЕО.

Разпределението на финансираните проектни предложения по Специфичните цели (СЦ) на Програмата е, както следва:

- **Приоритетна ос 1. Устойчив туризъм:**

- Специфична цел 1.1. „Туристическа атрактивност: подкрепа за развитието на конкурентни туристически забележителности, осъществена чрез сътрудничество, допринасяйки по този начин за разнообразяване на туристическ(и) продукт(и) в трансграничния регион“ – 13 проекта;
- Специфична цел 1.2. „Трансграничен туристически продукт: Оплозотворяване на икономическите ползи от развитие на природното и културното наследство в граничния район чрез създаване на обща трансгранична дестинация“ – 2 проекта;
- Специфична цел 1.3. „Хора за хора и работа в мрежа: Извличане на ефект от културен, исторически и природен туризъм в гранични общности чрез общи действия“ – няма финансирани проекти;

- **Приоритетна ос 2. Младеч**

- Специфична цел 2.1. „Умения и предприемачество: подкрепа за развитието на привлекателна среда за израстване на младите хора в граничния регион чрез сътрудничество“ – 10 проекта;
- Специфична цел 2.2. Хора за хора и работа в мрежи: „насърчаване на инициативи за сътрудничество за и с младите хора, като по този начин се увеличава мобилността на младите хора през границите“ – 2 проекта;

- **Приоритетна ос 3. Околна среда:**

- Специфична цел 3.1. „Съвместно управление на риска: Предотвратяване и смекчаване на последиците от природни и причинени от човека трансгранични бедствия“ – 9 проекта;
- Специфична цел 3.2. „Опазване на природата: Насърчаване и укрепване на използването на общи природни ресурси, както и стимулиране на опазването на природата в областта на програмата, чрез съвместни инициативи през границата“ – 3 проекта.

Таблицата по-долу представя обобщена информация относно извършената от бенефициерите самооценка, вкл. и, където е приложимо, констатации и предприети мерки за смекчаване на отрицателните ефекти върху околната среда и човешкото здраве. В рамките на проведеното проучване чрез стандартизирани въпросници за самооценка, беше получен отговор от всички финансирани проекти.

ПОДРОБНА ИНФОРМАЦИЯ ЗА САМООЦЕНКА НА ПРОЕКТИТЕ ПО ПРИОРИТЕТНИ ОСИ И СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ

ПО / СЦ	Околна среда (за които последствията за околната среда се оценяват в съответствие с Директива 2001/42/ЕС)	Очаквани последиви в зависимост от ЕО	Брой проекти с очаквани екологични последици				Коментари / бележки / предприетите мерки
			Положителни (+)	Неутрални (0)	Негативни (-)	Както положителни така и отрицателни (+/-)	
ПО 1 СЦ 1.1	Въздух и Климат	+	2	9	0	0	Очаква се повечето проекти да имат неутрален ефект спрямо околната среда по отношение на въздуха и климата. Само по два проекта се предвиждат мерки, които биха могли да имат непреки положителни ефекти по отношение на състоянието на въздуха и климата. Очаква се засаждането на дървета да доведе до положителен ефект за околната среда и намаляване на замърсяването на въздуха.
	Биоразнообразие, фауна и флора	+	2	9	0	0	Някои от проектите предвиждат дейности, насърчаващи отговорното отношение на общността по отношение на биоразнообразието, фауната и флората. Останалите проекти биха имали неутрален ефект.
	Води	+	1	10	0	0	Повечето проекти ще имат неутрален ефект по отношение на водите.
	Почви	+	1	10	0	0	Повечето проекти ще имат неутрален ефект по отношение на почвите.
	Население и човешко здраве	+	1	9	0	1	Повечето проекти ще имат неутрален ефект по отношение на населението и човешкото здраве.
	Културно / Природно наследство и ландшафт	+	11	0	0	0	Всички проекти по СЦ 1.1 предвиждат дейности, които ще

ПО / СЦ	Околна среда (за които последствията за околната среда се оценяват в съответствие с Директива 2001/42/ЕС)	Очаквани последици в зависимост от ЕО	Брой проекти с очаквани екологични последици				Коментари / бележки / предприетите мерки
			Положителни (+)	Неутрални (0)	Негативни (-)	Както положителни така и отрицателни (+/-)	
							имат пряко позитивно въздействие чрез мерките за съхранение и защита на културното и природно наследство и ландшафта.
ПО 1 СЦ 1.2	Въздух и Климат	+	1	1	0	0	Предвид малкия брой финансирани проекти по СЦ 1.2 и факта, че не са финансирани инвестиционни проекти, не се очакват значими последици, засягащи въздуха и климата.
	Биоразнообразие, фауна и флора	+	1	1	0	0	Предвид малкия брой финансирани проекти по СЦ 1.2 и факта, че не са финансирани инвестиционни проекти, не се очакват значими последици, засягащи биоразнообразие, флора и фауна.
	Води	+	1	1	0	0	Предвид малкия брой финансирани проекти по СЦ 1.2 и факта, че не са финансирани инвестиционни проекти, не се очакват значими последици, засягащи водите.
	Почви	+	1	1	0	0	Предвид малкия брой финансирани проекти по СЦ 1.2 и факта, че не са финансирани инвестиционни проекти, не се очакват значими последици, засягащи почвите.
	Население и човешко здраве	+	1	1	0	0	Предвид малкия брой финансирани проекти по СЦ 1.2 и факта, че не са финансирани

ПО / СЦ	Околна среда (за които последствията за околната среда се оценяват в съответствие с Директива 2001/42/ЕС)	Очаквани последици в зависимост от ЕО	Брой проекти с очаквани екологични последици				Коментари / бележки / предприетите мерки
			Положителни (+)	Неутрални (0)	Негативни (-)	Както положителни така и отрицателни (+/-)	
							инвестиционни проекти, не се очакват значими последици, засягащи населението и човешкото здраве.
	Културно / Природно наследство и ландшафт	+	1	1	0	0	Предвид малкия брой финансирани проекти по СЦ 1.2 и факта, че не са финансирани инвестиционни проекти, не се очакват значими последици, засягащи културното / природно наследство и ландшафт.
ПО 1 СЦ 1.3	Въздух и Климат	-	-	-	-	-	Не са финансирани проекти по СЦ 1.3.
	Биоразнообразие, фауна и флора	-	-	-	-	-	Не са финансирани проекти по СЦ 1.3.
	Води	-	-	-	-	-	Не са финансирани проекти по СЦ 1.3.
	Почви	-	-	-	-	-	Не са финансирани проекти по СЦ 1.3.
	Население и човешко здраве	-	-	-	-	-	Не са финансирани проекти по СЦ 1.3.
	Културно / Природно наследство и ландшафт	-	-	-	-	-	Не са финансирани проекти по СЦ 1.3.
ПО 2 СЦ 2.1	Въздух и Климат	+	2	8	0	0	Специфична цел 2.1 е съсредоточена върху младежки умения и предприемачество. Затова се очаква проектите да имат предимно неутрален ефект по въпросите за околната среда (вкл. въздух и климат).
	Биоразнообразие, фауна и флора	0	0	10	0	0	Специфична цел 2.1 е съсредоточена върху младежки

ПО / СЦ	Околна среда (за които последствията за околната среда се оценяват в съответствие с Директива 2001/42/ЕС)	Очаквани последици в зависимост от ЕО	Брой проекти с очаквани екологични последици				Коментари / бележки / предприетите мерки
			Положителни (+)	Неутрални (0)	Негативни (-)	Както положителни така и отрицателни (+/-)	
							умения и предприемачество. Затова се очаква проектите да имат предимно неутрални последици ефект по въпросите за околната среда (вкл. биоразнообразие, фауна и флора).
	Води	0	0	10	0	0	Специфична цел 2.1 е съсредоточена върху младежки умения и предприемачество. Затова се очаква проектите да имат предимно неутрален ефект по въпросите за околната среда (вкл. води).
	Почви	0	0	10	0	0	Специфична цел 2.1 е съсредоточена върху младежки умения и предприемачество. Затова се очаква проектите да имат предимно неутрален ефект по въпросите за околната среда (вкл. почви).
	Население и човешко здраве	+	1	9	0	0	Един проект, целящ да насърчи спортни занимания сред млади хора и развитие на достъпна спортна инфраструктура, което ще доведе до подобряване на здравословното състояние на населението в региона, ще има позитивни последици спрямо населението и човешкото здраве. От останалите проекти се очаква да имат неутрален ефект спрямо въпросния аспект на околната среда.

ПО / СЦ	Околна среда (за които последствията за околната среда се оценяват в съответствие с Директива 2001/42/ЕС)	Очаквани последици в зависимост от ЕО	Брой проекти с очаквани екологични последици				Коментари / бележки / предприетите мерки
			Положителни (+)	Неутрални (0)	Негативни (-)	Както положителни така и отрицателни (+/-)	
	Културно / Природно наследство и ландшафт	0	0	10	0	0	Специфична цел 2.1 е съсредоточена върху младежки умения и предприемачество. Затова се очаква проектите да имат предимно неутрален ефект по въпросите за околната среда (вкл. културно / природно наследство и ландшафт).
ПО 2 СЦ 2.2	Въздух и Климат	0	0	2	0	0	И двата проекта, които са финансирани по СЦ 2.2, включват дейности, свързани с установяване и развитие на младежки мрежови инициативи (меки мерки). Затова очакваните последици за шестте аспекта относно околната среда са неутрални.
	Биоразнообразие, фауна и флора	0	0	2	0	0	Очаква се и двата проекта да имат неутрални последици по отношение на околната среда, тъй като не са предвидени дейности, засягащи биоразнообразие, фауна и флора.
	Води	0	0	2	0	0	Очаква се и двата проекта да имат неутрални последици по отношение на околната среда, тъй като не са предвидени дейности, засягащи води.
	Почви	0	0	2	0	0	Очаква се и двата проекта да имат неутрални последици по отношение на околната среда, тъй като не са предвидени дейности, засягащи почви.

ПО / СЦ	Околна среда (за които последствията за околната среда се оценяват в съответствие с Директива 2001/42/ЕС)	Очаквани последици в зависимост от ЕО	Брой проекти с очаквани екологични последици				Коментари / бележки / предприетите мерки
			Положителни (+)	Неутрални (0)	Негативни (-)	Както положителни така и отрицателни (+/-)	
	Население и човешко здраве	0	0	2	0	0	Очаква се и двата проекта да имат неутрални последици по отношение на околната среда, тъй като не са предвидени дейности, засягащи население и човешко здраве.
	Културно / Природно наследство и ландшафт	0	0	2	0	0	Очаква се и двата проекта да имат неутрални последици по отношение на околната среда, тъй като не са предвидени дейности, засягащи културно / природно наследство и ландшафт.
ПО 3 СЦ 3.1	Въздух и Климат	+	8	1	0	0	Повечето проекти ще имат позитивни последици спрямо въздуха и климата. Действията по съвместното управление на риска и тези, свързани с предотвратяване на горски пожари, ще имат пряко въздействие върху качеството на въздуха в граничните региони.
	Биоразнообразие, фауна и флора	+	9	0	0	0	Изпълнението на проектите ще има позитивни последици за биоразнообразието, фауната и флората предимно чрез мерките за намаляване на риска от изчезване на речната и горска флора и фауна.
	Води	+	5	4	0	0	Проектите ще имат позитивни последици върху водните ресурси чрез изпълнение на мерки за подобряване на състоянието на канализационните системи и

ПО / СЦ	Околна среда (за които последствията за околната среда се оценяват в съответствие с Директива 2001/42/ЕС)	Очаквани последици в зависимост от ЕО	Брой проекти с очаквани екологични последици				Коментари / бележки / предприетите мерки
			Положителни (+)	Неутрални (0)	Негативни (-)	Както положителни така и отрицателни (+/-)	
							предотвратяване на замърсяване на водите.
	Почви	+	5	4	0	0	Пет проекта ще окажат положително въздействие посредством дейности за съвместно управление на рискове от пожари и наводнения.
	Население и човешко здраве	+	5	4	0	0	Проектите, съсредоточени върху предотвратяване на горски пожари, ще имат позитивни последици върху населението и човешкото здраве.
	Културно / Природно наследство и ландшафт	+	4	5	0	0	Повечето проекти няма да окажат преки последици върху аспекти, свързани с културно / природно наследство и ландшафт. Част от проектите ще окажат положително въздействие посредством дейности за съвместно управление на рискове от пожари и наводнения.
ПО 3 СЦ 3.2	Въздух и Климат	+	3	0	0	0	Трите проекта по СЦ 3.2 ще имат позитивни последици върху състоянието на въздуха и климата чрез осъществяване на мерки за управление на отпадъци и мерки за намаляване на нивото на замърсяване на въздуха, причинено от вредни емисии.
	Биоразнообразие, фауна и флора	+	2	1	0	0	По два проекта ще има позитивни последици върху биоразнообразието, фауната и флората. По тях са предвидени

ПО / СЦ	Околна среда (за които последствията за околната среда се оценяват в съответствие с Директива 2001/42/ЕС)	Очаквани последици в зависимост от ЕО	Брой проекти с очаквани екологични последици				Коментари / бележки / предприетите мерки
			Положителни (+)	Неутрални (0)	Негативни (-)	Както положителни така и отрицателни (+/-)	
							мерки за поощряване на управлението на биоразградими отпадъци, което непряко ще спомогне за опазване на биоразнообразие, хабитати и екосистеми.
	Води	+	2	1	0	0	По два проекта ще има положителни последици върху водите чрез предвидените мерки за намаляване на замърсяването на подземни води и съвместен план за действие за управление на отпадъци.
	Почви	+	3	0	0	0	Очаква се дейностите, предвидени при трите проекта, да имат позитивни последици спрямо опазване/подобряване на състоянието на почвата.
	Население и човешко здраве	+	3	0	0	0	Трите проекта ще изпълнят мерки за предотвратяване на разпространението на болести и замърсяване, като този начин ще има позитивни последици за населението и човешкото здраве.
	Културно / Природно наследство и ландшафт	+	2	1	0	0	Два от проектите ще имат непреки позитивни последици спрямо културно / природното наследство и ландшафт чрез изпълнение на мерки за управление на отпадъците.

РЕЗЮМЕ на очакваните последици по шестте въпроса за околната среда оценка на екологичното съответствие на проектните предложения на база на подадените от Водещите партньори контролни листове за проверка на съвместимостта

ОБЩО	Въздух и климат	Биоразнообразие, Фауна и Флора	Води	Почви	Население и човешко здраве	Културно/Природно наследство и ландшафт
+	16	15	9	10	12	19
-	0	0	0	0	0	0
0	23	24	30	29	26	20
+/-	0	0	0	0	1	0

РЕЗЮМЕ на отговорите по оценка на екологичното съответствие на проектните предложения на база на подадените от Водещите партньори контролни листове за проверка на съвместимостта:

ОКОЛНА СРЕДА (за които последствията за околната среда се оценяват в съответствие с Директива 2001/42/ЕС)	Въпроси относно околната среда / индикатори	Отговори / Коментари
Въздух и климат	Ще се отразят ли проектите върху намаляване замърсяването на въздуха?	Най-силният позитивен ефект за намаляване на замърсяването на въздуха се очаква да бъде постигнат чрез успешното изпълнение на проектните дейности по специфични цели 3.1 и 3.2, които са свързани с опазване на околната среда, като се съсредоточават върху управление на риска, като например: предотвратяване и овладяване на горски пожари, намаляване на замърсяването на въздуха чрез ограничаване на депонирането (управление на отпадъците) и др. Останалите проекти нямат преки или имат неутрални последици спрямо намаляване на замърсяването на въздуха.
	Ще се отразят ли проектите върху намаляване на емисиите на парниковите газове?	Очаква се проектите по СЦ 3.1 и СЦ 3.2 да имат позитивен ефект върху намаляване на емисиите на парниковите газове. Тези проекти са концентрирани върху ранно установяване и бързо потушаване на пожари (напр. предотвратяване на бързото разпространяване на емисии на парникови газове, повторна употреба на торове, подходящо управление на отпадъците и др.). Останалите проекти

ОКОЛНА СРЕДА (за които последствията за околната среда се оценяват в съответствие с Директива 2001/42/ЕС)	Въпроси относно околната среда / индикатори	Отговори / Коментари
		нямат преки или имат неутрални последици спрямо намаляване на емисиите на парниковите газове.
	Ще се отразят ли проектите върху насърчаване употребата на природосъобразен транспорт?	Няма проекти, одобрени за финансиране по Първата покана, които да предвиждат дейности, свързани с транспортна инфраструктура, затова не се очаква да има ефект върху насърчаване на употребата на природосъобразен транспорт.
	Ще имат ли проектите въздействие върху поощряването на управление на борбата с горски пожари и предотвратяването им?	Проектите по СЦ 3.1, в които са предвидени дейности, свързани с предотвратяване на горски пожари, ще имат пряко позитивно въздействие върху управлението на борбата с горски пожари и предотвратяването им.
	Ще имат ли проектите въздействие върху поощряването на отговорно отношение на публичността чрез участие на гражданите в борбата с климатичните промени?	Работилниците за изграждане на капацитет и дейностите, предвидени по СЦ 3.1 и 3.2, ще допринесат за промяна в поведението на обществото спрямо устойчива употреба на енергия и проблемите с климатичните промени.
Биоразнообразие, фауна и флора	Ще имат ли проектите въздействие спрямо опазване на биоразнообразието, хабитатите и екосистемите?	По повечето проекти не се предвиждат дейности за опазване на биоразнообразие, хабитати и екосистеми и съответно няма да имат въздействие върху тях. Очаква се само проекти по СЦ 3.1 и СЦ 3.2 да имат някои положителни дългосрочни въздействия по отношение на опазване на съществуващите екосистеми в определените региони.
	Ще имат ли проектите въздействие върху намаляване на загубите в биоразнообразието?	Някои проекти по СЦ 3.1 ще имат непряко въздействие върху опазване на биоразнообразие, хабитати и екосистеми чрез по-ефективни мерки за предотвратяване на пожари и спасяване в случай на наводнения и свлачища.
	Ще имат ли проектите въздействие върху подкрепата за отговорно отношение на обществото чрез участие на граждани в защитата на биоразнообразие и природни територии?	По СЦ 3.1 са предвидени дейности за комуникация и публичност, както и публични дебати, кръгли маси и кампании за обществена осведоменост, които ще допринесат за промяна в отношението на обществото спрямо опазване на биоразнообразието и природните територии.

ОКОЛНА СРЕДА (за които последствията за околната среда се оценяват в съответствие с Директива 2001/42/ЕС)	Въпроси относно околната среда / индикатори	Отговори / Коментари
	Ще имат ли проектите въздействие спрямо насърчаване на туризъм, който би осигурил високо ниво на опазване на природата?	Няма проекти, които да предвиждат дейности, свързани с високо ниво на опазване на природата чрез подкрепа на туризъм и съответно няма да има директен ефект по въпроса.
Води	Ще имат ли проектите въздействие по подобряване на екологичното и химическо състояние на водните обекти?	Най-силният позитивен ефект, отнасящ се до екологичното и химическото състояние на водните обекти, се очаква от проектите по СЦ 3.2 чрез мерки за намаляване на замърсяването на подземни води, разработване на план за действие за по-добро управление на отпадъците, подобряване състоянието на канализационните системи.
	Ще имат ли проектите въздействие върху подкрепата за устойчивото потребление на водни ресурси?	Само проекти по СЦ 3.1 ще имат дългосрочно въздействие върху подкрепата за устойчиво потребление на водни ресурси чрез изпълнение на съвместни действия по предотвратяване на наводнения и кампании за повишаване на осведомеността.
	Ще имат ли проектите въздействие върху поощряване на устойчив туризъм, насочен към опазване на водни ресурси?	Няма проекти с предвидени дейности, въздействащи върху подкрепа за устойчив туризъм, насочен към опазване на водни ресурси.
	Ще имат ли проектите въздействие върху поощряване на отговорното отношение на обществеността чрез участие на гражданите в устойчиво потребление на води?	Няма проекти с предвидени дейности с директно въздействие върху опазване на водни ресурси чрез осведомителни кампании.
Почва	Ще имат ли проектите въздействие спрямо опазването на състоянието на почвата?	Само проектите по СЦ 3.1 и 3.2 се очаква да допринесат за ограничаване на процеса по ерозия на почвите и опазване на техните свойства чрез намаляване на горските пожари. В допълнение, един проект по СЦ 3.2 се отнася за проблеми със сметосъбиране, което би обогатило физическото и химическото съдържание и микроорганизми.
	Ще имат ли проектите въздействие спрямо подкрепата за устойчива употреба на почвени ресурси?	Само един проект по СЦ 3.2, отнасящ се за компостиране на биоразградими отпадъци, ще има пряк ефект по този аспект.
	Ще имат ли проектите въздействие върху поощряването на устойчив туризъм спрямо опазване на земите?	Няма проекти, по които да има предвидени дейности, отнасящи се за устойчив туризъм, насочен към опазване на земите, и по тази причина не се очаква принос в този аспект.

ОКОЛНА СРЕДА (за които последствията за околната среда се оценяват в съответствие с Директива 2001/42/ЕС)	Въпроси относно околната среда / индикатори	Отговори / Коментари
	<p>Ще имат ли проектите въздействие върху насърчаването на отговорно отношение от страна на обществото чрез повишаване на осведомеността и образоваността?</p>	<p>Определени дейности, предвидени по проекти по СЦ 3.1 и СЦ 3.2 и стимулиращи отговорно обществено отношение спрямо управление на риска и защита на околната среда чрез повишаване на осведомеността и обучителни инициативи, ще имат непряк принос към защита на почвите.</p>
<p>Население и човешко здраве</p>	<p>Ще имат ли проектите въздействие върху намаляването на болести причинени от природни бедствия?</p>	<p>Отчитайки факта, че наводнения и пожари причиняват материални щети и са предпоставка за разпространяване на болести, всички проекти по СЦ 3.1 (отнасящи се до защитни мерки при наводнения, пожари и бедствия) имат непряко позитивно въздействие върху човешкото здраве.</p>
	<p>Ще имат ли проектите въздействия спрямо поощряването на контрола върху здравни рискове и бедствия причинени от околната среда?</p>	<p>Няма проекти, предвиждащи дейности, които да се отнасят към поощряване на контрол върху здравни рискове и бедствия, причинени от околната среда, затова не се очаква принос в този аспект.</p>
	<p>Ще имат ли проектите въздействие върху поощряване на предотвратяване и управление на риск от природни и причинени от човешка дейност бедствия?</p>	<p>Всички проекти по СЦ 3.1 и СЦ 3.2 се отнасят за предотвратяване и управление на риска от природни и причинени от човека бедствия и защитата на природата и, съответно - ще имат позитивно въздействие върху тези проблеми. Повечето проекти предвиждат информационни кампании за отговорно отношение и адекватни реакции от професионални и публични органи в случай на пожари и наводнения.</p>
	<p>Ще имат ли проектите въздействие спрямо поощряване на устойчивото управление на отпадъци с цел опазване на човешкото здраве?</p>	<p>Проектите по СЦ 3.2, свързани с управление на отпадъците, ще имат пряко въздействие върху подобряването на цялостното състояние на условията на околната среда и ще спомогнат за опазване на здравето на гражданите.</p>
	<p>Ще имат ли проектите въздействия спрямо подпомагането на природосъобразно поведение сред обществото чрез участие на граждани в решаването на проблеми, свързани с околната среда?</p>	<p>Всички проекти по СЦ 3.1 и СЦ 3.2 предвиждат дейности по информация и публичност, целящи включването на гражданите в инициативи, отнасящи се до проблеми, свързани с околната среда.</p>
<p>Културно / Природно наследство и ландшафт</p>	<p>Ще имат ли проектите въздействие спрямо защитата и възстановяването на културно и природно наследство?</p>	<p>Всички проекти по СЦ 1.1 включват дейности, пряко отнасящи се до защитата на природно и културно наследство, вкл. отговорно</p>

ОКОЛНА СРЕДА (за които последствията за околната среда се оценяват в съответствие с Директива 2001/42/ЕС)	Въпроси относно околната среда / индикатори	Отговори / Коментари
		отношение на обществото, като по този начин ще се постигне позитивно въздействие в този аспект. В допълнение, някои проекти по СЦ 3.1 и СЦ 3.2 включват дейности, непряко свързани със защита на природно наследство.
	Ще имат ли проектите въздействие върху подкрепата за устойчиво управление и планиране на културно и природно наследство и ландшафта?	Повечето проекти не включват дейности, пряко свързани с подкрепа на устойчиво управление и планиране на културни и природни пейзажи, и се очаква да имат неутрално въздействие. Седем проекта по СЦ 1.1 предвиждат дейности, които ще имат позитивно въздействие спрямо културен ландшафт.
	Ще имат ли проектите въздействие върху подкрепата за устойчива употреба на природни ресурси спрямо устойчив туризъм?	Очаква се повечето проекти по ПО 1 да увеличат капацитета на местни общности за развитието на устойчив туризъм чрез подкрепа на инициативи за защита на природни и културни ресурси.
	Ще имат ли въздействие проектите върху подкрепата за отговорно отношение от страна на обществото чрез повишаване на осведомеността и образоваността спрямо защита и опазване на наследство и ландшафт?	Предвидени информационните кампании от всички проекти по ПО 1 ще повишат осведомеността за културното наследство за развитие на туризма и в това отношение ще допринесат за повишаването на публичната осведоменост за защита и опазване на наследството и ландшафта.

ИНФОРМАЦИЯ ЗА МЕРКИТЕ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И КОНТРОЛ ВЪРХУ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА

Таблицата по-долу дава обобщена информация за степента на изпълнение на показателите за ЕО в рамките на програмата, както е представено в раздел 10.1 на доклада за ЕО.

Предвид факта, че първите 35 договора да субсидия са сключени през 2016 г., към края на 2017 г. изпълнението на дейностите е приключено само за два от финансираните проекти. Съгласно изискванията към бенефициерите, докладването на изпълнението на индикаторите за изпълнение се извършва с окончателните доклади за напредъка, поради което годишното изпълнение на индикаторите по ЕО за 2017 г. е докладвано само по двата изпълнени проекти:

Номер на изходен показател	Индикатор / Показател (наименование на индикатора)	Мерна единица	Целева стойност (2023)	Годишна стойност							Източник на информацията	
				2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022		2023

ИП 1.1.1	Брой на реконструирани / възстановени културни и исторически обекти в допустимия трансграничен регион	Брой	15	0	0							Окончателни доклади за изпълнение на проектите
ИП 1.1.2	Брой на новопостроени инфраструктурни обекти, насърчаващи посещаемостта на туристически атракции	Брой	15	0	1							Окончателни доклади за изпълнение на проектите
ИП 2.1.1	Брой на подпомогнати младежки новопостроени инфраструктурни, информационни и учебни обекти	Брой	15	0	1							Окончателни доклади за изпълнение на проектите
ИП 3.1.1	Брой на съвместни дейности, целящи установяването на съвместни системи за предизвестяване и управление на бедствия	Брой	6	0	0							Окончателни доклади за изпълнение на проектите
ИП 3.1.2	Закупено специализирано оборудване за управление на бедствия	Брой	10	0	0							Окончателни доклади за изпълнение на проектите
ИП 3.1.3	Брой извършени интервенции / инвестиции, свързани с предотвратяване на рискове	Брой	5	0	0							Окончателни доклади за изпълнение на проектите
ИП 3.1.4	Брой хора, участващи в предотвратяване на рискове и дейности по обучение за управлението им	Брой	600	0	0							Окончателни доклади за изпълнение на проектите
ИП 3.1.5	Подпомогнатото население чрез мерки за защита от наводнения	Хора	580 000	0	0							Окончателни доклади за изпълнение на проектите
ИП 3.1.6	Подпомогнатото население чрез мерки за защита от горски пожари	Хора	520 000	0	0							Окончателни доклади за изпълнение на проектите
ИП 3.2.1	Защитени обекти / обекти в обхвата на Natura 2000 в граничния регион, съобразени с планове за управление на ЕС	Брой	5	0	0							Окончателни доклади за изпълнение на проектите

ИП 3.2.2	Брой съвместни инициативи, насочени към опазването и възстановяване на трансгранични екосистеми, както и опазване и подобряване на качеството на почвите, въздуха и водата	Брой	12	0	0							Окончателни доклади за изпълнение на проектите
ИП 3.2.3	Брой съвместни инициативи за повишаване на осведомеността и образованието в областта на опазването и защитата на природното наследство, биоразнообразието и ландшафта	Брой	15	0	0							Окончателни доклади за изпълнение на проектите
ИП 3.2.4	Брой инициативи за изграждане на капацитет, обучения, обмен на опит и ноу-хау в областта на устойчивата употреба на природни ресурси	Брой	15	0	0							Окончателни доклади за изпълнение на проектите

ОБЩИ ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ

Според резултатите от самооценката, проведена от бенефициерите, може да се обобщи, че няма проекти, за които да се очаква негативно влияние върху проучените аспекти на околната среда. В допълнение следва да се обобщи, че 25 от 39 договорени проекти предвиждат строителни дейности и повечето от отговорите на бенефициерите сочат, че проектите им ще имат неутрално въздействие върху околната среда.

Въздействието върху отделните аспекти, отнасящи се до околната среда, се очаква да се осъществи предимно чрез мерки, както следва:

- Повечето благоприятни условия за **въздуха и климата** се предвижда да бъдат постигнати чрез действия по СЦ 3.1 “Съвместно управление на риска: Предотвратяване и смекчаване на последиците от природни и причинени от човека трансгранични бедствия“ с насоченост към: предотвратяване на горски пожари и управление на риска, намаляване на замърсяването на въздуха (емисии на парникови газове); устойчиво управление на енергийни ресурси и поощряване на отговорното поведение на обществото. Тези проекти ще спомогнат за повишаване на осведомеността на хората относно замърсяването на въздуха и смекчаване на климатичните промени. В допълнение, те ще стимулират осъществяването на отговорното отношение на широката общественост спрямо защита на природата. Проектите по останалите специфични цели ще имат неутрално въздействие спрямо условията на въздуха и климата.

- Очакваното позитивно въздействие спрямо **населението и човешкото здраве** също е логически свързано предимно чрез очакваните резултати от осъществяването на проектите по СЦ 3.1 и СЦ 3.2, докато по останалите проекти се очакват неутрални последици. Вземайки предвид факта, че наводненията, пожарите и незаконните сметища са предпоставки за разпространяване на болести, проектите по ПО 3 ще имат непряко позитивно въздействие върху човешкото здраве. Те ще насърчат осъществяването на отговорното отношение на широката общественост спрямо управлението на природни и причинени от човека заплахи за здравето и бедствия.

- Относно въпроса за **водите**, всички проекти освен тези по СЦ 3.1 и 3.2 ще имат неутрален или никакъв ефект по екологичните условия и химичния състав на водните обекти и ресурси. Изпълнението на четири проекта по ПО 3 (два по СЦ 3.1 и два по СЦ 3.2) ще осигури силно позитивно въздействие спрямо качеството на водата чрез намаляване на замърсяването, причинено от наводнения и сметища. В допълнение, предвидените дейности ще имат непряко въздействие към отговорното отношение на обществеността спрямо устойчивото потребление на водни ресурси.

- Във връзка с въздействието на проектите към **биоразнообразие, фауна и флора**, повечето от дейностите по проектите ще имат неутрален ефект, тъй като не се предвиждат дейности в защитени територии,

а предимно такива с цел осведоменост и мерки за изграждане на капацитет, напр. обучителни курсове за опазване на природното наследство. Очакванията са, че дейности по ПО 3 ще въздействат непряко върху опазването на биоразнообразието, хабитатите и екосистемите чрез спасителни мерки и мерки при пожари, както и дейности по управление на отпадъците.

- Относно почвите, повечето проекти ще имат неутрален ефект по опазване на **почвените ресурси**. Един проект по СЦ 3.2 ще включи мерки за по-добро управление на отпадъците в трансграничния регион, които се очаква да имат позитивно въздействие върху функционалността на почвите чрез ефективен контрол на незаконните сметища.

- Относно въздействието върху **населението и човешкото здраве** следва да се отчете, че повечето проекти ще имат неутрален ефект. Очаква се дейностите и мерките по управление на рисковете от пожари и наводнения по СЦ 3.1 и СЦ 3.2 да окажат умерено положително въздействие.

- Позитивно въздействие върху **културното / природното наследство и ландшафта** ще се окаже посредством изпълнението на инвестиционните дейности по ПО 1, отнасящи се до опазването и възстановяването на културни и природни обекти. В допълнение, чрез планираните „меки“ мерки, подпомагащи културно и природно наследство (вкл. обучения, курсове, културни събития, информационни материали и др.), обществеността ще бъде информирана за възможните начини за опазване и защита на културното и природно наследство.

Според препоръките, предоставени в становището за Околна среда, дейности като „сафари“ туризъм, „оф-роуд“ трекинг за наблюдаване на редки и застрашени видове не са предвидени в договорените проекти. В допълнение, предложените инвестиции са в съответствие с националното законодателство за съответните видове строителни работи (вкл. тези, свързани с развитието на туризма, консервация на културно и природно наследство, управление на отпадъците и др.)

В заключение може да се обобщи, че проектите по ПО 3 „Околна среда“ са тези, от които се очаква да имат положително въздействие върху повечето от проучените аспекти на околната среда с изключение на културно / природно наследство и ландшафт, където най-силно въздействие се очаква да има изпълнението на проектите по ПО 1 „Устойчив туризъм“. Проектите, включващи съвместно управление на риска и защита на природата, показват най-значително позитивно въздействие върху шестте аспекта за околната среда и въпросите, свързани с нея.

Всички препоръки, упоменати в становището по екологична оценка и изготвени от Министерството на околната среда и водите на Република България, са стриктно спазени във всеки

етап на кандидатстване, оценка и подбор на проектите, предложени за финансиране по Програмата за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПШ България - Сърбия 2014-2020 г.

Като се има предвид гореизложеното, може да се заключи, че към настоящия момент не е необходимо предприемане на корективни мерки, тъй като всички проекти, предложени за финансиране по първата покана, са в съответствие с очакванията по отчета за ЕО и нито един от тях няма да окаже негативен ефект върху околната среда и поставените шест екологични аспекта.